

sammen saa mange Steder om Forsvars-sagen, ikke gjorde det parlamentarisk berettiget at rejse et helt nyt Spørgsmaal, Grundlovsspørgsmaalet, som ikke havde foreligget ved Valget. Jeg beder derfor dem af Venstre, der nu vil fortolke Resultatet af Valgdagen den 20. Maj saa snævert, huske paa, hvordan de selv har været med til at fortolke tidligere Valg, f. Eks. det i 1910, hvorved Venstre kom ind ikke en Gang som Flertal, men akkurat som Halvdelen af dette Tings Medlemmer, og kun kom ind i nøje Samarbejde med Højre, men alligevel følte sig berettiget til baade at føre Forsvarslovene ud i Livet og gennemføre Skatteordningen og tillige følte sig parlamentarisk berettiget til uden at komme i Strid med Valgdagen 1910 at rejse hele Grundlovsspørgsmaalet og oven i Købet rejse det i Strid med sine allierede fra Folketingsvalget — det var en meget vid og bred Fortolkning af Valgdagens Betydning. Der skete den 20. Maj 1913 det, at Højre tog disse 20,000 udlaante Stemmer tilbage. Ude i Vælgerbefolkningen skete der i Virkeligheden ingen anden Forskydning, end disse 10,000 flere Stemmer og disse 20,000 Højrestemmers Tilbagetagen. Venstre — det vil jeg gerne konstaterer, det undrer mig for øvrigt, at man ikke har set det fremhævet i Venstres egen Presse, og at det skal være en Socialdemokrat, som fremhæver det ved denne Løjlighed — Venstre holdt ved Valget den 20. Maj sin Vælgerstyrke, Venstre holdt sit eget Stemmetal, det mistede kun, hvad Højre ved det foregaaende Valg havde udlaant til det; Venstre holdt sit Stemmetal, og jeg tror at turde tilføje: netop paa Grund af sin Grundlovspolitik. Hvis Venstre ikke havde ført denne Grundlovspolitik i sidste Rigsdagssamling, tvivler jeg i høj Grad om, at Partiet havde holdt sit Stemmetal ved sidste Valg. Det var Forskydningen ude i Vælgerbefolkningen. Her i Folketinget er Forskydningen blevet noget større, men det kan ikke undre. Man maatte vente, at naar Højre tog saa mange Stemmer tilbage, naar der ikke længere var Samarbejde mellem Højre og Venstre — og efter den 3. April skete der det, som maaske ikke alle Venstremænd havde regnet med, at der ikke blev noget væsentligt gennemført Samarbejde mellem Venstre og Højre —, vilde der finde nogen Forskydning Sted ogsaa i Repræsentationen, og man kunde egentlig have ventet, at Venstre havde tabt alle de

19 Kredse, var det vistnok, som Venstre erobrede eller hævdede i 1910 ved Hjælp af Højrestemmer, ja, man kunde maaske endogsaa have ventet et endnu større Tab, thi som Følge af den uretfærdige forældede Valgkredsordning og paa Grund af Mangel af Omvalg — en Situation, vi fra vor Side ikke har noget Ansvar for, Ansvaret herfor maa lægges paa helt andre Skuldre —, vil en Forskydning i Vælgerbefolkningen nu afføde en større Forskydning i Repræsentationen, end hvis vi havde nogenlunde store Valgkredse, og særlig hvis vi havde Omvalg. Man kunde altsaa have ventet endnu større Tab for Venstre end 19 Mandater, men Venstres Tab blev kun 13, ja, det blev i Virkeligheden ikke 13, thi Venstre havde allerede under Grundlovsforhandlingen her i Tinget tabt 4 Mandater for Grundlovssagen; Venstre gik ud til Valget i Maj Maaned med kun 53 Kandidater, der uforbeholdent stod paa Grundlovsforslagets Side, og det kom tilbage fra Valget med 43 Mandater, hvortil nu i Gaar er kommet Mandatet for Færøerne; det partimæssige Tab er altsaa i Virkeligheden kun 9 Mandater, mindre end Halvdelen af, hvad man naturligt kunde have ventet, naar Venstre selv med velberaad Hu valgte den Stilling at gaa isoleret til Folketingsvalget.

Hvori ligger nu det, at Venstres Partitab blev saa forholdsvis lille? Det ligger deri, at det ikke gik, som Konseilspræsidenten den 19. April tænkte sig Muligheden af og nærede en vis Frygt for, nemlig saaledes, at Socialdemokraterne i Forening med det radikale Venstre ved Valget bekæmpede Venstres Kandidater og derved hidførte en Situation, hvorved Regeringspartiet blev saaledes svækket, at det blev umuligt for det at være det førende Parti i Grundlovssagen; det kunde være sket ved nøje Samarbejde mellem Socialdemokrater og Radikale, ja, det kunde være sket under lignende Forhold, at Venstre var gaaet ned til ikke at blive det største Mindretal her i Tinget. Det skete ikke. Sagen er nemlig den, at vel stemte Socialdemokrater og Radikale i forskellige Kredse sammen efter det frie Vælgerinitiativ, som ingen har fremhævet saa stærkt som netop Venstre og særlig Venstres Formand, ganske paa samme Maade, som Venstremænd og Radikale stemte sammen i andre Kredse, og som ogsaa Venstre og Højre i visse Kredse stemte sammen; men de socialdemokratiske Vælgere havde ved dette Valg kun en valgtaktisk Partipligt, nemlig den, som